

Beslut

Huvudman
kommun@degerfors.se

2017-02-13
Dnr 40-2015:3531

Rector
lennart.vestervall@degerfors.se

Beslut

efter kvalitetsgranskning av studiehandledning
på modersmålet vid Stora Vallaskolan i Deger-
fors kommun

2017-02-13

1 (11)

Dnr 40-2015:3531

Inledning

Skolinspektionen genomför en kvalitetsgranskning av studiehandledning på modersmålet i årskurs 7 – 9 under hösten 2016 och början av 2017.

Det övergripande syftet med granskningen är att granska om de elever som har behov av studiehandledning på modersmålet får tillräckligt stöd för att utveckla sina ämneskunskaper så att de uppnår de kunskapskrav som minst ska uppnås.

Granskningen inleddes med att 40 skolor i landet valdes ut. Detta urval gjordes slumpmässigt bland de skolor som enligt senast tillgänglig statistik (Skolverkets sammanställning den 15 oktober 2015) hade minst 10 nyanlända/nyinvandrade elever. Därefter kontaktades skolorna för en telefonintervju med rektor kring studiehandledning på modersmålet. I ett andra steg gjordes därefter ett urval om 15 verksamheter som ingår i granskningen. Huvudkriteriet för att en verksamhet ska bli aktuell för urvalet är inte bara att det finns elever som har behov av studiehandledning på modersmålet, utan att studiehandledning faktiskt tillhandahålls.

Stora Vallaskolan i Degerfors kommun besöktes den 11 – 12 januari 2017. Ansvariga inspektörer har varit Magnus Jonasson och Mirzet Tursunovic. I samband med besöket på skolan genomfördes intervjuer med ett urval av elever som får studiehandledning på modersmålet, studiehandledare, ämneslärare, rektor och representanter för huvudmannen.

I detta beslut redovisar Skolinspektionen iakttagelser, analyser och bedömningar. I de fall Skolinspektionen identifierat väl fungerande inslag finns dessa beskrivna i beslutet och därefter följer en beskrivning av de utvecklingsområden som bedömts vara mest centrala att prioritera på skolan.

När kvalitetsgranskningen i dess helhet är avslutad redovisas de samlade resultaten i en övergripande kvalitetsgranskningsrapport. Målsättningen är att samtliga rektorer och huvudmän som ingått i granskningen kan använda rapporten i utvecklande syfte. Den kan också fungera som ett stöd för andra rektorer och huvudmän som har elever som är i behov av studiehandledning på modersmålet. Det enskilda beslutet kan därmed sättas in i ett större sammanhang.

Sammanfattande bedömning

Skolinspektionens kvalitetsgranskning av studiehandledning på modersmålet vid Stora Vallaskolan i Degerfors kommun visar att huvudmannens representanter, rektorn, ämneslärarna och studiehandledarna understryker studiehandledningens betydelse för nyanlända elevers utbildning. Granskningen visar bland annat att studiehandledarna överlag ger eleverna stöd i att utveckla sina ämneskunskaper.

Det finns dock områden som skolan behöver utveckla när det gäller studiehandledning på modersmålet. Det gäller att huvudmannen och rektorn vidtar åtgärder för att säkerställa en fungerande samverkan mellan studiehandledarna och ämneslärarna avseende planering och genomförande av undervisningen. En fungerande samverkan är en viktig förutsättning för att studiehandledningsresurserna utnyttjas optimalt utifrån den enskilda elevens behov och förutsättningar. Likaså behöver huvudmannen och rektorn skapa förutsättningar för ämneslärarna och studiehandledarna att samverka vid uppföljningen av elevernas kunskapsutveckling. Granskningen visar vidare att ämneslärarna och studiehandledarna är i behov av att få kompetensutveckling för att på ett mer adekvat sätt kunna stötta eleverna i deras kunskapsutveckling.

Identifierade utvecklingsområden

I syfte att höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete i första hand behöver inledas inom följande områden:

- Huvudmannen och rektorn behöver säkerställa att studiehandledarna och ansvariga ämneslärare samverkar vid planeringen av den studiehandledning på modersmålet som ska genomföras inom ramen för undervisningen. Utgångspunkten i planeringen ska vara den bedömning som görs av den enskilda elevens språk- och ämneskunskaper.
- Huvudmannen och rektorn behöver säkerställa att studiehandledarna på modersmålet och ansvariga ämneslärare arbetar tillsammans med att kontinuerligt följa upp elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen samt ger eleven information om elevens kunskapsutveckling.
- Huvudmannen och rektorn behöver säkerställa att studiehandledarna på modersmålet och ämneslärarna får kontinuerlig kompetensutveckling som rör flerspråkiga elevers språk- och kunskapsutveckling för att kunna stötta elevernas kunskapsutveckling mot målen för undervisningen.

2017-02-13

3 (11)

Dnr 40-2015:3531

Beskrivning av huvudman och besökt verksamhet

Degerfors kommun, med sina cirka 10 000 invånare, tillhör Örebro län men ligger geografiskt i landskapet Värmland. Kommunen är huvudman för fem grundskolor för förskoleklass – årskurs 6. Stora Vallaskolan är kommunens enda grundskola för årskurserna 7 – 9. Skolverksamheten omfattar cirka 310 elever indelade i 10 klasser. Ett tjugotal av skolans elever får studiehandledning på modersmålet. De största språkgrupperna är arabiska och dari men studiehandledning tillhandahålls på ytterligare ett par språk.

Enligt rektorn var det först under läsåret 2012/2013 som behovet av studiehandledning på modersmålet identifierades vid skolan. Då erbjöds den till ett fåtal elever på arabiska och på somaliska. Under våren 2015 hade skolan det högsta antalet elever dittills som hade studiehandledning; ett fyrtiotal elever med arabiska respektive dari som sitt modersmål. Studiehandledarna är centralt anställda i kommunen och alla tjänstgör på fler än en skola. Vid tidpunkten för granskningen arbetar fyra studiehandledare vid Stora Vallaskolan.

Degerfors kommun anställde under hösten 2016 en samordnare med uppdrag att bland annat ha ett övergripande kommunansvar för nyanlända barn och elever i kommunen. I uppdraget ingår också, enligt rektorn, chefsansvar för kommunens studiehandledare och modersmåls lärare. Vidare ingår i uppdraget, enligt rektorn, att skapa förutsättningar för bättre samverkan mellan ämneslärare och studiehandledare samt att utifrån studiehandledarnas behov anordna kompetensutveckling.

Enligt rektorn använder skolan Skolverkets kartläggningsmaterial när man kartlägger nyanlända elevers läs-, skriv- och räkneförmåga. Detta sker under de första sex – åtta veckor som eleverna inledningsvis är placerade i en, utifrån deras ålder adekvat, förberedelsegrupp vid skolan. Ambitionen är att kartlägga alla ämnen som eleven studerat i sin tidigare skolgång. Samtidigt med den pågående kartläggningen undervisas eleverna i vissa ämnen så fort de har förutsättningar till att delta i undervisningen, enligt rektorn. Därefter får eleverna en klasstillhörighet och får vanligen undervisning i samtliga ämnen. Studiehandledarna är med i kartläggningsarbetet tillsammans med lärare i svenska som andraspråk. Vid skolan genomförs också så kallade pedagogiska träffar där lärarna i förberedelsegruppen och en specialpedagog ses för att bland annat utveckla kartläggningarna av elevernas kunskaper. Sedan samordnartjänsten inrättades i höstas deltar samordnaren också i de pedagogiska träffarna, enligt rektorn.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redogör Skolinspektionen mer utförligt för sina bedömningar kring frågeställningarna.

1. Stöttas elevens utveckling av ämneskunskaper genom att studiehandledaren på modersmålet och ansvariga ämneslärare arbetar tillsammans?

1.1 Planerar studiehandledare på modersmålet och ansvariga ämneslärare tillsammans med utgångspunkt i en bedömning av elevens språk- och ämneskunskaper?

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att arbetet med att planera studiehandledningen behöver utvecklas. Granskningen visar att studiehandledare och ansvariga ämneslärare inte alltid planerar studiehandledningen tillsammans med utgångspunkt i en bedömning av elevens språk- och ämneskunskaper.

Skolinspektionens utredning

På frågan om ämneslärarna betraktar studiehandledarna som en del av lärarkollektivet på skolan, svarar en ämneslärare: *"Jag ser dem som en del av kollegiet men ändå inte då vi har olika chefer och de inte sitter med på våra möten."* På samma fråga svarar rektorn: *"Jag tror inte att vare sig lärarna eller studiehandledarna upplever det så. Där måste vi arbeta för att hitta en bättre lösning än den vi har idag. Det är en del av de uppgifter som samordnaren har fått att se över."* När samma fråga ställs under intervjun med studiehandledarna svarar en studiehandledare på följande sätt: *"Både och! Man lever och flänger fram och tillbaka i skolan. Arbetar du i A-huset så vet du bara vad som händer där om inte skolan mailar ut vad som händer i övriga hus. Sedan är det så att vi inte träffar alla lärare, så att för alla lärare är vi inte kända men vi har en bra dialog med dem vi samarbetar med, vi behandlas med respekt. Vi betraktas som kollegor av de lärare vi samarbetar med."* Båda företrädare för huvudmannen (samordnaren och förvaltningschefen) ser ett behov av att i större utsträckning inkludera studiehandledarna i lärarkollegiet på skolan och att det gäller att finna organisatoriska lösningar för att möjliggöra det.

Studiehandledarna uppger att de inte alltid får se kartläggningen av elevernas behov av studiehandledning som sker i förberedelsegruppen, i fall de själva inte varit med vid kartläggningen. När studiehandledarna får kartläggningen tillhanda, menar en studiehandledare, att det inte alltid handlar om *"en fullgod kartläggning eftersom det inte framgår vad eleven har svårt med, språk, ämneskunskaper m.m. Det framgår inte hur elevens förkunskaper ser ut, om eleven har inlärnings svårigheter"*. När studiehandledningens utformning och omfattning inte är tillräckligt

2017-02-13

5 (11)

Dnr 40-2015:3531

preciserad i kartläggningen, menar studiehandledarna, att det är elevens mentor som tillsammans med den undervisande ämnesläraren som får bedöma elevens behov av studiehandledning. En studiehandledare beskriver: *"De ser att elevens kunskapsutveckling inte fungerar som den ska, när man testat eleven ser man att eleven ligger efter. Sedan är det rektor som fattar beslut om studiehandledningen."* Kartläggningens resultat angående studiehandledningen används inte, enligt ämneslärarna, när eleverna gått över till ordinarie undervisningsgrupper.

Ämneslärarna uppger att de är organiserade i ett antal arbetslag och att studiehandledarna ingår i ett av arbetslagen. Ämneslärarna har olika lång erfarenhet av att ha samarbetat med studiehandledarna. Så berättar exempelvis en ämneslärare att hon bara haft med en studiehandledare att göra och hon beskriver det samarbetet som *"jättebra"*. Detta inte minst då studiehandledaren, enligt ämnesläraren, gärna i förväg vill få information om vad som ska gås igenom på kommande lektioner för att bättre kunna förbereda studiehandledningstillfällena. Något mer systematiserat samarbete genom regelbundna möten mellan studiehandledarna och ämneslärarna finns inte, enligt ämneslärarna, men det finns ett system med mappar för varje elev där ämneslärarna kan lämna information om vad de vill att studiehandledarna ska arbeta med tillsammans med eleverna.

En studiehandledare berättar, och övriga studiehandledare instämmer i, att många ämneslärare har sexveckors långa planeringar. I samband med att en ny sådan period inleds brukar även studiehandledarna få en övergripande tidsplan som sedan kompletteras med information om vad eleven kan behöva lite mer av, var eleven har sina svårigheter och har behov av studiehandledning i, säger en studiehandledare och fortsätter: *"Det fungerar oftast bra med en del av lärarna medan en del måste man jaga, jag vill ha information innan, helst på mail så jag kan läsa in mig innan lektionen, innan studiehandledningspasset."* Studiehandledarna betonar vikten av att av samtliga ämneslärare ger studiehandledarna sina lektionsplaneringar i förväg så att studiehandledarna kan förbereda sig.

Studiehandledarna betonar att de inte har någon gemensam schemalagd planeringstid tillsammans med ämneslärarna. En studiehandledare säger att det har varit uppe till diskussion och att skolan försöker hitta lösningar för att göra det möjligt. Det faktum att studiehandledarna även bedriver modersmålsundervisning, som i regel sker efter skoldagen, gör att studiehandledarna oftast inte har möjlighet att delta på arbetsplatsträffarna med ämneslärarna trots att de formellt ingår i ett av arbetslagen. En studiehandledare beskriver att: *"Det innebär att vi rent faktiskt inte ingår i ett arbetslag. Det har inte gått att lösa schemamässigt."* Studiehandledarna uppger att de även saknar tid för att träffas och stötta varandra i sitt uppdrag. Studiehandledarna har dock fått indikationer från skolledningen att de från och med denna termin kommer att få möjlighet till att ses varje tisdag. Det finns dock fortfarande inte någon tid avsatt till detta i deras scheman.

2017-02-13

6 (11)

Dnr 40-2015:3531

Rektorn bekräftar uppgiften om att studiehandledarna ingår i ett av arbetslagen men i och med att ingen av studiehandledarna enbart arbetar vid Stora Vallaskolan, utan även vid andra skolor, händer det ofta att de missar arbetsplatsträffar och arbetslagskonferenser. Detta kompenseras numera till viss del, enligt rektorn, av att samordnaren har egna arbetsplatsträffar med studiehandledarna. När frågan om former för organiserad samverkan mellan ämneslärare och studiehandledare ställs under rektorsintervjun svarar rektorn att det *"inte finns direkt avsatt tid bestämd dag i veckan men att rutinen är att läraren ska ta kontakt med studiehandledarna så att denna ska få möjlighet att förbereda sig inför studiehandledningen"*. Detta är enligt rektorn ett tydligt direktiv som ämneslärarna fått från honom. Direktivets efterlevnad, konstaterar rektorn, varierar mellan olika ämneslärare – *"det finns lärare som sköter det här jättebra och som ser det här som en stor fördel men sedan finns det några lärare som tycker att det här är svårt"*. Rektorns uppfattning är dock att alla ämneslärare ska anamma det här arbetssättet. Frågan om samverkan mellan ämneslärare och studiehandledare måste, enligt rektorn, hela tiden hållas aktuell inte minst då nya såväl ämneslärare som studiehandledare kommer in i verksamheten.

1.2 Följer studiehandledare på modersmålet och ansvariga ämneslärare tillsammans kontinuerligt upp elevens kunskapsutveckling?

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att arbetet med att kontinuerligt följa upp elevens kunskapsutveckling behöver utvecklas. Granskningen visar att studiehandledare och ansvariga ämneslärare inte alltid kontinuerligt följer upp elevernas kunskapsutveckling tillsammans.

Skolinspektionens utredning

Ämneslärarna och studiehandledarna uppger samstämmt att de saknar tid för att tillsammans stämma av vad varje enskild elev, som har studiehandledning, behöver arbeta med för att utvecklas mot målen. Att göra det tillsammans är viktigt, enligt ämneslärarna, i synnerhet när mot bakgrund av att gruppen nyanlända elever består av enskilda elever med ytterst olika förutsättningar, möjligheter och behov. En del elever, berättar ämneslärarna, har ingen som helst skolbakgrund och har stora behov av studiehandledning inte minst för att få hjälp med att förstå det svenska utbildningssystemet. Samtidigt har man elever med en tidigare fungerande skolgång som har gedigna ämneskunskaper i flera ämnen. Ämneslärarna menar överlag att det är olika svårt i olika ämnen att göra en bedömning av elevernas såväl tidigare som nyvunna ämneskunskaper. Viss samverkan med studiehandledarna kan förekomma vid sådana bedömningar och vid betygssättningen, menar ämneslärarna, och påpekar samtidigt att det inte

2017-02-13

7 (11)

Dnr 40-2015:3531

finns någon systematik i det arbetet utan det är avhängigt av den undervisande ämnesläraren.

Enligt studiehandledarna är det utifrån de fem – sex veckor långa planeringar som de tillsammans med eleverna stämmer av hur eleverna utvecklas i förhållande till uppsatta mål inom ett visst ämnesområde. Det är enligt en studiehandledare viktigt att *"inte lura eleven genom att pusha eleven framåt när inte eleven behärskar det eleven ska kunna för att kunna gå vidare"*. Att ge eleverna feedback på kunskapsutvecklingen, har det hittills varit mestadels mentorernas eller ämneslärarnas ansvar att göra, men som en studiehandledare påpekar, börjar en positiv utveckling märkas på så sätt att ämneslärarna och mentorerna *"nu efterfrågar vårt stöd mer och mer så nu sitter vi ofta alla tre tillsammans med eleven för att förklara"*.

Det har även blivit mer vanligt, enligt studiehandledarna att de, mentorerna och ämneslärarna sitter tillsammans med eleven och går igenom vilka kunskapskrav som finns i de olika ämnena. Det har, enligt studiehandledarna, också blivit mer vanligt att ämneslärarna konsulterar studiehandledarna vid betygsättning. En studiehandledare förklarar: *"Lärarna bollar med oss och kan exempelvis fråga om de har uppfattat elevens kunskapsutveckling korrekt, om det är en korrekt bedömning som gjorts av elevens kunskapsutveckling också utifrån vår erfarenhet, utifrån vårt arbete med eleven."*

På frågan vem det är som bestämmer när en elev inte längre är i behov av studiehandledning svarar studiehandledarna att det görs utifrån elevens skolresultat, om eleven kan delta i skriftliga och muntliga redovisningar. Sedan kan det, enligt studiehandledarna, vara genom en avstämning med rektor och mentorer. Det är ett gemensamt beslut som tas tillsammans med eleven som alltid vidtalas. Om det uppstår behov av mer studiehandledning för en elev pratar studiehandledarna med rektor och samordnare. De parametrar, som ämneslärarna tror kommer att användas vid bedömningen av elevens behov av fortsatt studiehandledning, är om eleven kan förstå och använda sig av såväl det talade som det skriftliga språket, att de förstår ämnesinnehållet och att de kan uttrycka det. Så här långt har skolan, enligt ämneslärarna, inte haft någon elev där det har varit aktuellt med att avsluta studiehandledningen.

Eleverna berättar att vissa ämneslärare frågar eleverna om vad de arbetar med under studiehandledningen. Enligt eleverna är det oftast ämneslärare och ibland studiehandledare som berättar för eleverna om deras kunskapsutveckling. Däremot uppger eleverna att ämneslärare och studiehandledare inte gör den återkopplingen tillsammans. Eleverna berättar att de inför prov kan arbeta mer intensivt med sin studiehandledare men att studiehandledare inte är med vid själva provtillfället. Eleverna överlag uppger att de vet vad de ska kunna i de

2017-02-13

8 (11)

Dnr 40-2015:3531

olika ämnena och att studiehandledarna förklarar för eleverna om de inte förstått.

Rektorn uppger att han förutsätter att ämneslärarna och studiehandledarna diskuterar om eleverna får arbeta med uppgifter på rätt svårighetsnivå samt att de samverkar vid bedömning av elevernas kunskapsutveckling. Ett sätt som studiehandledarna brukar hjälpa ämneslärarna vid bedömningar är, enligt rektorn, att eleverna får göra provuppgifter på sitt modersmål med hjälp av sin studiehandledare. Rektorn säger sig dock hellre vilja att eleverna genomför skriftliga prov på svenska och att de vid behov får hjälp av studiehandledarna som får förklara svåra ord och begrepp. Enligt rektorn förekommer samarbete mellan ämneslärare och studiehandledare när det gäller betygssättning: *"Då sätter sig läraren och studiehandledaren ner och diskuterar och läraren stämmer av sin uppfattning om elevens kunskapsnivå tillsammans med studiehandledaren. Sedan är alltid läraren ansvarig för betygssättningen."*

2. Ges eleven adekvata förklaringar och kontextualiseringar av ämnesspecifika begrepp och terminologi?

2.1 Ges eleven genom studiehandledningen adekvat stöd i att utveckla sina ämneskunskaper?

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att studiehandledningen överlag ger eleverna ett adekvat stöd i att utveckla sina ämneskunskaper. Granskningen visar att ämneslärarna och studiehandledarna diskuterar former för studiehandledning och att det finns viss flexibilitet vad avser de former som används. Granskningen visar också att det finns studiehandledare som förklarar och kontextualiserar samt att det finns vissa möjligheter att få stöd att tillägna sig ämnesterminologin på både svenska och modersmålet.

Skolinspektionens utredning

Modeller för genomförandet av studiehandledningen varierar men det vanligaste sättet, enligt alla intervjuade, är att studiehandledning sker under lektioner. Ämneslärarna uppger att de diskuterar med studiehandledare om studiehandledaren ska vara med under hela lektionen eller om studiehandledaren ska sitta enskilt med eleven. Ämneslärarna understryker att formerna för studiehandledning begränsas emellanåt av tillgången till lokaler. Ämneslärarna uppger att de inte lägger sig i huruvida studiehandledares kontextualiseringar av begrepp sker på svenska eller på elevens modersmål. En ämneslärare berättar: *"Jag förutsätter att de gör det på sitt eget modersmål, annars tycker jag att vi förlorar själva tanken med*

2017-02-13

9 (11)

Dnr 40-2015:3531

studiehandledning. Det är olika skolor kring det där, en del tycker att ämneskunskapen är viktiga och att dessa inte är avhängiga att du kan dem på svenska."

Studiehandledarna uppger att de för det mesta arbetar på svenska när de förklarar begrepp för eleverna eftersom eleverna på det viset snabbare lär sig svenska. Enligt studiehandledarna har ämneslärarna inga specifika önskemål om att de ska arbeta mer på svenska eller mer på elevens modersmål. Studiehandledarna tror mer på att ämneslärarna vill att eleven har förstått vad läraren har gått igenom, att eleven har fått samma förutsättningar som övriga elever i klassen. Begrepp inom exempelvis matematik, fysik och kemi kan, enligt studiehandledarna, vara svåra att förklara på vissa språk. En ämneslärare berättar att han fick använda bilder för att till exempel förklara skillnaden mellan jordade och ojordade uttag för eleverna.

Enligt en studiehandledare försöker de utifrån den enskilda elevens behov bestämma om eleven ska få studiehandledning i eller utanför klassrummet: *"Det visar sig ganska snabbt om inte eleven hänger med, då får vi ta ut eleven ur klassrummet och sitta och arbeta och förklara för dem. Det blir helt enkelt för mycket för dem i klassrummet, de blir stressade och hänger inte med. Det gäller att vara lyhörd för eleven."* Samtidigt påpekar studiehandledarna att det ofta saknas grupprum där de skulle kunna vara med sina elever. Inte minst därför erbjuder studiehandledarna läxhjälp i anslutning till att skoldagen är slut.

Eleverna uppger att de får studiehandledning i varierande utsträckning; från ett till flera studiehandledningstillfällen i veckan. Eleverna uppger att de oftast får studiehandledning i klassrummet men även i mindre arbetsrum. När studiehandledningen sker i klassrummet sitter studiehandledaren bredvid de elever som studiehandledare arbetar med och då kan eleverna fråga om de inte har förstått. Det händer dock att eleverna, som de säger, ändå inte ställer frågor för att inte störa andra elever. Flera elever tar upp att det finns begrepp som är svåra att förstå eller där det inte finns direkt översättning på deras modersmål. Några elever uppger exempelvis att begreppet studiehandledare inte finns på deras modersmål och att studiehandledaren ändå använder sig av det eller begreppet hjälplärare. Det finns elever som berättar att deras studiehandledare på ett bra sätt har förklarat olika begrepp inom matematik som exempelvis bråk, geometriska begrepp och algebra.

Eleverna är nöjda med sina studiehandledare och menar att de överlag har bra ämneskunskaper och kunskaper i svenska men att de dialektala skillnaderna på modersmålet mellan enskilda elever och studiehandledare ibland försvårar studiehandledningen. Likaså nämner eleverna att de kan ha problem med vissa studiehandledares uttal på svenska. Eleverna anser att det är bra om studiehandledare är utbildad lärare, vilket några av studiehandledarna är, enligt eleverna.

2017-02-13

10 (11)

Dnr 40-2015:3531

2.2 Ges studiehandledare på modersmålet och ansvariga ämneslärare den kompetensutveckling som krävs för att kunna stötta elevens utveckling av ämneskunskaper?

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att ett utvecklingsarbete behöver inledas för att säkerställa att studiehandledarna och ämneslärarna får den kompetensutveckling som behövs för att kunna stötta elevernas kunskapsutveckling.

Skolinspektionens utredning

Enligt ämneslärarna varierar studiehandledarnas ämneskunskaper i de ämnen där de studiehandleder eleverna. Ämneslärarna uppger att de har och har haft studiehandledare med både språk- och ämneskunskaper och som samtidigt varit duktiga pedagoger. De berättar också om fall där det inte alls har fungerat så bra på grund av brister i studiehandledarnas ämneskunskaper och kunskaper om den svenska skolan. Ämneslärarna har ingen uppfattning om studiehandledarna har fått någon kompetensutveckling och menar att frågorna kring studiehandledarnas kompetensutveckling numera ingår i samordnarens ansvar. En ämneslärare upplever att skolan och huvudmannen bör ha riktlinjer gällande *"en grundnivå för vad du ska kunna som studiehandledare för att studiehandledningen ska vara det aktiva verktyget det är avsett att vara"*. När det gäller den egna kompetensutvecklingen, som är kopplad till studiehandledning och undervisning av flerspråkiga elever, menar ämneslärarna att det finns behov av kompetensutveckling.

En av studiehandledarna menar att hon har fått kompetensutveckling när hon arbetat i andra kommuner: *"De utbildningarna har gett mig mycket, hur jag ska bemöta flerspråkiga elever, vilka krav jag kan ställa till dessa elever, hur jag kan hitta material som är anpassat till eleven."* Studiehandledarna uppger att de, sedan de påbörjat sin anställning på skolan, inte har fått några erbjudanden om att delta på studiedagar eller liknande kompetensutvecklingssatsningar. Detta samtidigt som de upplever att behovet är stort när det exempelvis gäller på vilka sätt de bäst kan stötta eleverna. *"Vi har uttryckt ett önskemål om det till samordnaren"*, säger en studiehandledare. Det finns studiehandledare, som en förklarar, som i början av sin anställning på skolan *"fått några timmars introduktion om studiehandledarens roll, dess uppgifter, det svenska bedömningssystemet, hur eleverna ska bedömas"*. Studiehandledarna berättar att de känner att de nu kan gå till samordnaren när de behöver stöd och hjälp i sitt studiehandledningsuppdrag.

Rektorn uppger att skolan allra helst vill att studiehandledarna ska ha någon form av pedagogisk kompetens och att de ska behärska såväl sitt modersmål som

2017-02-13

11 (11)

Dnr 40-2015:3531

svenska väl men *"det är inte lätt att hitta den kombinationen"*. Rektorn och företrädare för huvudmannen uppger att samordnaren kommer att se över vilka behov av kompetensutveckling studiehandledarna har och se till att det genomförs fortbildningsinsatser. Några av ämneslärarna har, enligt rektorn, varit med på fortbildning där temat har varit flerspråkiga elever.

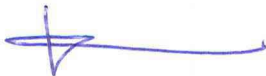
Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 30 augusti 2017 skriftligt redovisa till Skolinspektionen vidtagna åtgärder samt resultat av de vidtagna åtgärderna.

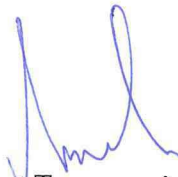
Redogörelser skickas per post till *Skolinspektionen, Box 156, 221 00 Lund* eller per e-post till *skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se* med en kopia till föredragande inspektör.

Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 40-2015:3531) i de handlingar som sänds in.

På Skolinspektionens vägnar

Lena Dahlquist
Enhetschef

Mirzet Tursunovic
Utredare/Föredragande